

Kiekvienas užsienyje gyvenantis lietuvis yra savo šalies ambasadorius

Justina MIKELIŪNAITĖ

Jau dešimtmetį Bulgarijoje, Plovdive, gyvenančios suvalkietės Jūratės Dishlyanovos gyvenimo istorija primena dramatišką serialą – į užsienį moteris bėgo ieškodama saugumo, norėdama išvengti buvusio gyvenimo draugo grasinimų ir persekiojimo. Iš devynių vaikų šeimos kilusi Jūratė iš pradžių apsistojo pas brolių Vokietijoje, o vėliau persikėlė į Airiją, kur jau daug metų gyveno kitas brolis ir sesuo. Būtent šioje šalyje lietuvė rado tikrą meilę. Vyras Božidas per 12 pažinties metų nėra pasakęs pikto žodžio, nors jų ryšį ir duotos priesaikos – ir džiaugsme, ir varge – tvirtumą likimas išbandė jau pirmaisiais santuokos metais.

Kybartuose, Vilkaviškio rajone, augusios moters gyvenimas nelepino. Dar jai būnant visai mažytei sudegė namai, tad šeima persikėlė pas senelius. Jau užaugus, stipriai nuvylė mylimas žmogus, su kuriuo drauge praleido ne vienus metus. Vaikinas smurtavo ir fiziškai, ir psichologiškai, buvo neištikimas. Tvirtu charakterio, visad save išlaikiusi Jūratė su nuolatiniais pažeminimais ir smurtu nesitaikstė – ryžtingai nutraukė santykius, o supratusi, kad buvęs draugas gražiuoju ramybėje jos nepaliks – išnuomojo savo turėtą parduotuvę Kalvarijoje, susikrovė daiktus ir iškeliavo į Vokietiją, kur jau gyveno vienas iš brolių. Atsigavusi ėmėsi prižiūrėti kaimynystėje įsikūrusius senolius, tačiau toks darbas jaunai moteriai nebuvo prie širdies, tad nutarė išbandyti laimę Airijoje.

Su savo išrinktuoju bulgaru susituokė po pusmečio pažinties

Į Airiją ji atvyko 2004-aisiais. Iš pradžių ketino pasisvečiuoti pas brolių ir sesę, pailsėti, atostogauti, apsižvalgyti, tačiau netrukus pradėjo dirbti. Po keleto metų būtent darbe susipažino su dabartiniu vyru Božidaru iš Bulgarijos. Po kelių mėnesių draugystės jis pakvietė aplankyti jo gimtinę, kelionės metu ir pasipiršo.

Sausį susipažinusi pora tų pačių 2006 m. rugsėjį jau iškėlė vestuves. Tuokėsi juodu Lietuvoje, į šventę atvyko ir pilnas autobusiukas svečių iš Bulgarijos.

Tiesa, jaunosios tėvai, sužinoję apie būsimą žentą, iš pradžių išsigando, kad nebūtų griežtas musulmonas, kuris uždarys jų dukrą namuose. Tuo metu stigo informacijos apie bulgarus, čia vyraujančią religiją ir kultūrą, tad tik susipažinę su Jūratės išrinktuoju ir greitai radę bendrą kalbą, konservatyvesnių pažiūrų tėvai nurimo. O bulgarams labai patiko Lietuva, kiek neįprasta kalnų šalies gyventojams buvo tik tai, kad vieninteliai kalnai pas mus – ant kelio gulintys „policininkai“.

Po vestuvių jaunavedžiai grįžo gyventi į Airiją, tačiau netrukus jų laukė itin rimtas išbandymas. Nepraėjus nė metams Jūratė sunkiai susirgo. Pusmetį prasiblaškius po ligonines, tikslios diagnozės vietos medikai taip ir nepajėgė nustatyti, o jai vis blogėjo – moteris jautėsi vis silpniau, dažnėjo dusulys. Matydamas tokią padėtį, vyras pasiūlė skristi išsitirti į Bulgariją arba Lietuvą. Pirmas pasirinkimas buvo Bulgarija. Čia ją iškart paguldė į ligoninę ir atskleidė prastos savijautos priežastį. Diagnozė nedžiugino – ketvirtos stadijos kraujo vėžys. Palaikyti žmonos atskrido ir vyras, nes Jūratė tuo metu dar nekalbėjo bulgariškai ir jautėsi itin prastai, vos paėjo. Vyras nuolat buvo šalia, palaikė.

Patikėjusi liūdnomis prognozėmis, sirgdama vėžiu vyrą vijo šalin

Po kiek laiko Jūratė tęsti gydymo parvyko į Lietuvą – mėnesį praleido Raudonojo kryžiaus ligoninėje Kaune, dar aštuonis – Santaros klinikose sostinėje. Lietuvos medikai kritikavo ją operavusių Bulgarijos chirurgų darbą ir visais įmanomais būdais stengėsi ištraukti moterį iš mirties gniaužtų. Vyras jos lankyti skraidė kas savaitgalį. Jūratė prisimena, kad, žinodama itin liūdnas prognozes, vis vijo vyrą šalin, prašė jo nebeleisti pinigų, nebeskraidyti, net siūlė susirasti kitą moterį – sveiką. Labai nenorėjo būti našta, nes tikimybė pasveikti buvo nedidelė, o ir pasveikus galėjo likti itin silpnos sveikatos. Tačiau prognozės nepasitvirtino. Atlaikiusi ilgą, sunkų, varginantį chemoterapiją ir švitinimų kursą ji grįžo į Airiją.

Nors sutuoktinių pora ketino kurtis Airijoje, vis dėlto įveikusi sunkią ligą moteris juto, kad atšiaurus šios šalies klimatas jos būklei nėra palankus, nuo drėgmės nuolat skaudėjo sąnarius. Pasitarę su sutuoktiniu juodu nutarė keltis gyventi į jo gimtąjį Plovdivą – vieną seniausių Europos miestų, antrąjį pagal dydį Bulgarijoje. Vyras iškart įsidarbino autobusų stoties viršininku, vėliau perėjo į logistikos įmonę, kuriai iki šiol vadovauja, o Kauno tekstilininkų mokyklą baigusi Jūratė

neilgai trukus prisijungė prie uošvių šeimos verslo, kuriame dirba iki šiol. Jiedvi su anyta ir viena samdyta darbuotoja užsiima senų ir naujų baldų pervilkimu.

„Nieko nestinga – turime nuosavus namus, gerus darbus, stabilias pajamas, keliaujame po šalį, daug sau galime leisti, tačiau labai laukiame mažo stebuklo“, – svajonėmis apie motinystę dalijasi Jūratė. Penkerius metus ji patyrė sunkias remisijas ir medikai griežtai draudė bet kokius bandymus pastoti, kad liga nepakenktų kūdikiui. Taip pat nerekomenduojamas ir pagalbinis apvaisinimas (dėl didelės jo metu gaunamos hormonų dozės ir rizikos, kad atsinaujins vėžys). Pora galvoja ir apie įsivaikinimą, kuris padėtų įgyvendinti šeimos svajonę ir kartu atlikti prasmingą darbą – padėti užaugti vaikams, kurie neteko biologinių tėvų. Jūratė pasiryžusi auginti net keletą globos netekusių vaikučių, suteikti jiems pavardę, namus ir visą sukaupią šilumą, o vyras kol kas dėl tokio sprendimo abejoja. Jautria tema kalbėti nebijanti moteris prisipažįsta, kad kartais nevilties akimirkomis gąsdina vyrą, jog jį paliks ir susiras tokį, kuris įsivaikinti sutiks, bet jos Božidas (lietuviškai šis vardas reiškia Dievo dovanotas, Dievo siųstas) tik nusišypso ir primena, kad prisiekė santuokų rūmuose kartu būti iki paskutinės gyvenimo dienos ir šios priesaikos laužyti jis neketina.

Vienuose namuose telpa dviejų šalių tradicijos ir kalbos

Nors Bulgarija lietuvei jau tapo sava, namuose juodu derina ir lietuviškas, ir bulgariškas tradicijas, kalba abiem kalbom. Vyrui lietuviškai sekasi sunkiau, bet jis stengiasi. Pora lankosi ir katalikų bažnyčioje, ir stačiatikių cerkvėje, per Kūčias ragauja ir tradicinių bulgariškų šiam vakarui skirtų pasninko patiekalų (pupelių troškinių, ryžiais įdarytų paprikų, specialaus pyrago, vegetariškų balandėlių, susuktų į vynuogių lapus, ir kitų), ir lietuviams įprastos žuvies, silkės. Įveikusi sunkią ligą moteris susidomėjo ir *Kurban* (aukojimo) tradicija, skirta padėkoti likimui už antrą progą ir melsti, kad sveikatos užtektų ir toliau. Jūratė trejus metus šiuo tikslu plovė gaidį, gamino paukštienos sriubą ir vaišino ja artimuosius ir kaimynus.

Nors jau apsiprato ir mėgaujasi gyvenimu Plovdive, lietuvė kartais vis dar jaučia šaltuką ir svetimumą įvairiose valstybinėse įstaigose. Visgi nuomonė apie šią šalį kasmet keičiasi į gerą pusę. Vietos žmonės ją priėmė šiltai, puikiai sutaria ir su uošviais, ir su kaimynais, o su draugais bulgarais kasmet mini lietuviškas Jonines ir išmokė juos šokinėti per laužą. Vyras itin mėgsta šaltibarščius, vasarą jų prašo bent kartą į savaitę, skanauja žemaičių blynų ir bulvinių blynų su mėsa, burokėlių

sriubos. Su bičiuliais savaitgaliais pora dažnai nameliais ant ratų keliauja į gamtą žvejoti, pabendrauti. Tiesa, bulgarai sunkiai ištaria tradicinį lietuvišką vardą, tad Jūrą sutrumpintai vadina Ati.

Jūratės socialinį ratą daugiausia sudaro bulgarai – draugai, kaimynai, vyro giminaičiai. Moteris svajoja apie draugę lietuvę, su kuria galėtų išgerti kavos ir pasiplepėti gimtąja kalba, yra atvira naujoms pažintims su tautiečiais. Taip pat ji seka Bulgarijos Lietuvių Bendruomenės naujienas socialiniuose tinkluose, skaito straipsnius apie Bulgarijos lietuvius ir tikisi, kad pavyks atvykti į kurį nors renginį ir susipažinti su bendruomene, aktyviau įsitraukti. Turėdama galimybę, progos pabendrauti su lietuviais ji nepraleidžia. Prieš trejus metus sužinojusi, kad Plovdive vyko jaunųjų irkluotojų čempionatas, kuriame dalyvavo ir lietuvių komanda, moteris nuvyko su jais susipažinti ir mūsų delegacijai suorganizavo netikėtą ekskursiją po miestą, kuri truko net 6 valandas. Užsimezgusi šilta pažintis su treneriu Tadu Katlioriumi iš Klaipėdos tebesitęsia iki šiandien.

Stengiasi būti Lietuvos ambasadore ir pristatyti gimtinę kaip modernią šalį

Lietuva – visada liks Jūratės širdyje. Gimtinėje ji lankosi bent dukart per metus – pavasarį ir rudenį arba vasarą ir žiemą. Artimiausi planai – su šeima Lietuvoje sutikti Kalėdas. Jei susirenka visa šeimyna (paskutinįsyk tokią susibūrimą organizavo prieš šešerius metus per mamytės 70-metį), namų tokiam būriui – 9 broliams ir sesėms su šeimomis – nebepakanka, tačiau tai nė kiek netemdo susitikimo džiaugsmo.

Jūratė suvokia, kad kiekvienas užsienyje gyvenantis lietuvis yra savotiškas savo šalies ambasadorius, tad turėdama progą, visad stengiasi paneigti mitus apie Lietuvą. Deja, bulgarai vis dar sieja lietuvius su rusais, dažnai nustemba sužinoję, kad turime savo kalbą, rašome lotyniškais raidėmis. Tačiau labiau išprusę, besidomintys sportu ar kultūra, Lietuvą sieja su visai kitais dalykais – „Žalgiriu“, Žydrūnu Savicku, Arvydu Saboniu, bent paveiksliukuose yra matę Trakų pilį, o viena pažįstama Jūratei minėjo skaičius apie lietuvių universitetus ir aukštą švietimo lygį.

Nustebino lietuvę ir vieno bičiulio, karate trenerio, prisiminimai iš apsilankymo Kaune prieš kelis dešimtmečius. Jis teiravosi, ar ten tiek pat daug žmonių mieste tebevaikšto pasidabinę sportine apranga. Ji aiškina, kad laikai keičiasi, kad

Lietuva – moderni Europos Sąjungos valstybė. Paklausta, ką mano apie dvigubą pilietybę, keliolika metų užsienyje gyvenanti Jūratė kol kas nesvarstė atsisakyti lietuviško paso ir prašyti Bulgarijos pilietybės, bet tiki, kad bulgariškas pasas padėtų jai šalyje, kur jau dešimtmetį gyvena, turi nekilnojamo turto, kuria verslą ir moka mokesčius, nesijausti kaip užsieniečiai.

Pora mėgsta keliauti po šalį. Įsiamžino prie krioklių šalia Bačkovo vienuolyno

Netikėta pažintis su treneriu Tadu Katlioriumi užsimezgė per irklavimo čempionatą Plovdive

Asmeninio albumo nuotraukos

pasauliolietuvis.lt

„Lietuvybė pasaulyje“

Mielai pasidalysime svetainėje skelbiamais tekstais ir nuotraukomis, tik prašome nurodyti informacijos šaltinį ir autorius.